

Imlitir 0016/2026

Chuig: Boird Bhainistíochta, Príomhoidí agus Foirne Teagaisc na nIar-bhunscoileanna atá páirteach sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta agus chuig Príomhfheidhmeannaigh Bhoird Oideachais agus Oiliúna a bhfuil Iar-bhunscoileanna acu atá páirteach sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta

An Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta: Feidhmiú Leanúnach na Scéime (2026/27) in Iar-bhunscoileanna

Clár

1. Cúlra	1
2. Tacaíochtaí d'Iar-bhunscoileanna sa scéim	2
3. Scoileanna a bhfuil líon ard iontrálaithe nua acu	5
4. Gníomhphleanáil ar bhonn scoile uile chun an tumoideachas a threisiú	5
5. Dualgais a bheidh ar scoileanna aitheanta mar Scoileanna Gaeltachta	6
6. Scoileanna nach bhfuil aitheantas faighte acu go fóill	7
7. Eolas breise	7
Aguisín 1: Na critéir theangabhunaithe don aitheantas mar iar-bhunscoil Ghaeltachta 8	
Aguisín 2: Treoir chun an leas is éifeachtaí a bhaint as na huaireanta tacaíochta breise don Ghaeilge	10

1. Cúlra

Seoladh an [Polasaí don Oideachas Gaeltachta](#) in 2016 leis an sprioc uileghabhálach “a chinntiú go bhfuil eispéireas oideachais ardchaighdeán agus ábhartha trí mheán na Gaeilge ar fáil do na daoine óga uile atá ina gcónaí i limistéir Ghaeltachta”.

Chun tacú le cur i bhfeidhm na sprice seo, bunaíodh an Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta in 2017 chun tacú le scoileanna i limistéir pleanála teanga Ghaeltachta oideachas lán-Ghaeilge ar ardchaighdeán a chur ar fáil dá bpobail. Ní mór do scoileanna critéir shonracha theangabhunaithe (féach Aguisín 1) a chomhlíonadh chun aitheantas oifigiúil mar Scoil Ghaeltachta a bhaint amach, agus cuirtear tacaíochtaí spriocdhírthe ar fáil do scoileanna chun cabhrú leo é sin a bhaint amach.

Tá aitheantas oifigiúil mar Scoil Gaeltachta tuilte ag 20 iar-bhunscoil go dtí seo. Táthar ag súil go leanfaidh Scoileanna Gaeltachta aitheanta ag cur na gcritéar teangabhunaithe i bhfeidhm mar atá leagtha amach faoin scéim agus go dtógfaidh siad ar an méid atá bainte amach acu chun bogadh i dtreo an tsárchleachtas tumoideachais.

Leanfar le tacaíochtaí a chur ar fáil do gach scoil atá páirteach sa scéim chun tacú leo na critéir theangabhunaithe sin a chur i bhfeidhm¹. Tá tiomantas i gClár an Rialtais 2025 - Todhchaí na hÉireann a Dhaingniú - leanúint leis na tacaíochtaí seo do Scoileanna Gaeltachta.

Tá obair ar siúl ag an Roinn Oideachais agus Óige chun conair chun tosaigh a aithint do scoileanna atá páirteach sa scéim ach nach bhfuil aitheantas mar Scoileanna Gaeltachta bainte amach acu go fóill. Tá an obair seo á cur i gcrích i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara trí obair an [Tascfhórsa ar Mhúnlaí Soláthair don Oideachas Lán-Ghaeilge](#). Leanfar leis na tacaíochtaí atá ar fáil do scoileanna na scéime le linn an tréimhse seo chun tacú leis na scoileanna sin leanúint leis an dea-obair atá ar siúl acu na critéir a chur i bhfeidhm ina gcomhthéacsanna féin.

San imlitir seo, leagtar amach na tacaíochtaí a chuirfear ar fáil do scoileanna atá páirteach sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta. Mínítear, chomh maith, na dualgais a bheidh ar scoileanna aitheanta sa chéad tréimhse eile den scéim.

Leanann an imlitir seo ó [Imlitir 0009/2025](#) agus ó imlitreacha agus ó threoir roimhe seo ar an scéim.

2. Tacaíochtaí d'iar-bhunscoileanna sa scéim

Don chéad tréimhse eile den scéim, cuirfear tacaíochtaí ar fáil do scoileanna na scéime d'fhonn tacú leo ar a n-aistear i dtreo sárchleachtas a bhaint amach faoi gach ceann de na [critéir theangabhunaithe](#).

Sa scoilbhliain 2026/27, cuirfear na tacaíochtaí seo a leanas ar fáil:

- Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge bunaithe ar rollachán na scoile
- Deontas bliantúil Scoil Ghaeltachta (€1,200)
- Comhairle ó Chigireacht na Roinne Oideachais
- Eispéiris foghlama ghairmiúla agus tacaíocht ón gComhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta (COGG)
- Eispéiris foghlama ghairmiúla agus tacaíocht ó Oide
- Treoir do scoileanna agus roinnt an dea-chleachtas
- Rochtain d'iar-bhunscoileanna ar an tionscadal ríomh-mhoil.

Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge

Cuirfear uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge ar fáil do scoileanna sa scéim don scoilbhliain 2026/27 bunaithe ar rollachán na scoile ar 30 Meán Fómhair 2025, mar atá leagtha amach sa tábla thíos.

¹ Leanfar leis na tacaíochtaí seo a chur ar fáil de réir mar a cheadaíonn sriantachtaí buiséid na roinne.

Uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge – iar-bhunscoileanna	
Rollachán iar-bhunscoile ar 30 Meán Fómhair 2025	Líon na n-uaireanta tacaíochta teanga don Ghaeilge in aghaidh na seachtaine don scoilbhliain 2026/27
<150	7
150-300	9
>300	10

Tá treoir in Aguisín 2 maidir le conas an leas is éifeachtaí a bhaint as na huairteanta tacaíochta teanga don Ghaeilge. Beifear ag súil go ndéanfaidh scoileanna leithdháileadh na n-uaireanta tacaíochta teanga seo a bhainistiú go héifeachtach. Féadfaí monatóireacht a dhéanamh ar úsáid na n-uaireanta seo le linn cuairteanna na Cigireachta.

Ní mór do scoileanna a chinntiú go bhfuil na múinteoirí a roghnaítear do na huairteanta seo cáilithe go cuí agus cláraithe leis an gComhairle Mhúinteoireachta de réir na himlitreach earcaíochta ábhartha agus go bhfuil ardleibhéal inniúlachta sa Ghaeilge acu mar aon le tuiscint mhaith ar an tumoideachas.

Leithdháileadh deontais Scoil Ghaeltachta

Íocfar deontas bliantúil de €1,200 in 2026 le gach scoil atá páirteach sa scéim chun tacú le soláthar tumoideachais atá ar ardcháilíocht agus le cur i bhfeidhm na gcritéir teangabhunaithe.

Beidh sé de dhualgas ar scoileanna gach taifead ar chaiteachas a choimeád chun críche iniúchta de réir na nósanna imeachta don soláthar poiblí (féach soláthairtí ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe: [Imlitir 0013/2014](#)). Caithfidh údarás scoileanna a dheimhniú freisin go sásaítear riachtanais na Roinne Caiteachais Phoiblí Bonneagair Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin agus riachtanais na Roinne Oideachais agus Óige maidir le sócmhainní a sholáthar, a úsáid agus a dhiúscairt.

Comhairle ó Chigireacht na Roinne Oideachais agus Óige

Spreagtar scoileanna a bpróisis féinmheastóireachta scoile (FMS) a mbeachtú chun a gcleachtas tumoideachais a mheas agus a fheabhsú go criticiúil, le cinntiú go leanann siad orthu ag comhlíonadh na critéir theangabhunaithe atá leagtha amach don scéim.

Mar a bhí chuige seo, is féidir le scoileanna cuairteanna comhairleacha ó chigirí a lorg ar mhaithe le tacaíocht a fháil i dtaobh FMS a úsáid chun na critéir theangabhunaithe a chur i bhfeidhm go héifeachtach. Chun cuairt chomhairleach a lorg, ní mór do scoileanna ríomhphost a sheoladh chuig aog@education.gov.ie le sonraí maidir leis an réimse ina bhfuil tacaíocht ag teastáil.

Agus cuairteanna comhairleacha á n-eagrú, tabharfar tús áite do scoileanna atá fós ar a n-aistear chun aitheantas a bhaint amach agus a bhfuil tacaíocht ag teastáil chun na critéir theangabhunaithe a chur i bhfeidhm.

Eispéiris foghlama ghairmiúla (EFG) agus tacaíocht ó COGG

Cuirfidh COGG eispéiris foghlama ghairmiúla agus tacaíocht ar fáil do scoileanna atá páirteach sa scéim. Leanfar le meascán de sheimineáir ghréasáin, seisiúin aghaidh-ar-aghaidh agus comhdhálacha/seimineáir a chur ar fáil, lena n-áireofar comhdhálacha do cheannairí scoile agus do mhúinteoirí nua-cháilithe. Leanfaidh COGG ar aghaidh ag éascú deiseanna chun líonraí ceannairí scoile agus múinteoirí ar líne agus i bpearsan a fhorbairt ar mhaithe le dea-chleachtas a aithint agus a roinnt, lena n-áireofar *Fóram Feasa*, togra pobail chleachtais a reachtáltar i gcomhpháirt le BOO Éireann do na hiarbhunscoileanna lán-Ghaeilge ar fad.

Roinnfidh COGG sonraí faoi phleananna EFG do scoileanna atá páirteach sa scéim in am trátha. Déanfar gach iarracht gan cur isteach ar am teagmhála idir múinteoirí agus daltaí.

Más gá, agus de réir mar a bhíonn fáil ar acmhainní, beidh ionadaíocht ar fáil in 2026/27 tríd an gCóras Éileamh ar Líne (CÉL/OLCS), nó faoi bhainistíocht an Bhoird Oideachais agus Oiliúna (BOO) ábhartha, d'uasmhéid dhá lá do bheirt mhúinteoirí i scoileanna rannpháirteacha, chun freastal ar sheimineáir/cheardlanna COGG. Is féidir na laethanta seo a éileamh ó CÉL/OLCS trí seo a leanas a roghnú: *Forbairt Ghairmiúil Leanúnach/Gníomhaíochtaí Gairmiúla - Polasaí um Oideachas Gaeltachta*.

Tá raon leathan acmhainní teagaisc agus foghlama i nGaeilge agus don Ghaeilge ar fáil ar [An Tairseach](#) atá forbartha ag COGG. Cuirfear tacaíocht ar fáil do scoileanna faoin ts lí leis na hacmhainní ar líne a rochtain agus a úsáid.

Eispéiris foghlama ghairmiúla (EFG) agus tacaíocht ó Oide

Is féidir le gach scoil atá páirteach sa scéim iarratas a dhéanamh ar thacaíochtaí ó [Oide](#) – an tseirbhís tacaíochta do cheannairí scoile agus do mhúinteoirí – le haghaidh tacaíocht scoile saincheaptha i ngach réimse teagaisc, foghlama agus féinmheastóireacht scoile. Is féidir é sin a lorg tríd na gnáth-bhealaí teagmhála le haghaidh tacaíochta ó Oide. Mar chuid dá ndualgais freastalaíonn an GaelAonad in Oide, i gcomhar le rannáin eile de chuid Oide, ar shainriachtanais foghlama gairmiúla na scoileanna a fheidhmíonn trí mheán na Gaeilge.

Tá ábhair foghlama ghairmiúla, a d'fhéadfadh tacú le scoileanna Gaeltachta, ar fáil ar shuíomh gréasáin Oide, www.oide.ie.

Treoir do scoileanna agus roinnt an dea-chleachtais

Tá réimse treoracha foilsithe ag AOG do scoileanna Gaeltachta, lena n-áirítear:

- [Treoir d'Iar-bhunscoileanna Gaeltachta: Táscairí Dea-Chleachtais](#)
- [Treoir do Scoileanna Gaeltachta: Comhpháirtíocht leis an bpobal chun úsáid na Gaeilge a chur chun cinn.](#)

Foilsíonn an tAonad um Oideachas Gaeltachta sraith nuachtlireacha - [Scéal na Scéime](#) - chun ceiliúradh a dhéanamh ar chleachtas tumoideachais éifeachtach agus nuálach atá ar siúl i scoileanna atá páirteach sa scéim. Tá scoileanna ag aimsiú bealaí éifeachtacha go leanúnach chun dúshláin i dtírdhreach oideachais atá ag athrú a shárú agus iad fós ailínithe go hiomlán le croíphrionsabail agus critéir na scéime. Cruthaíonn Scéal na Scéime deiseanna do scoileanna a gcuid iarrachtaí i gcur i

bhfeidhm na gcritéar teangabhunaithe a roinnt agus a cheiliúradh ar bhonn leanúnach. Tacóidh na nuachtlitreacha le scoileanna nascadh le Scoileanna Gaeltachta eile agus tabharfaidh siad deis do scoileanna foghlaim óna chéile.

Más mian le scoil sa scéim a dea-chleachtas a roinnt, moltar don scoil an [fhoirm léirithe spéise seo](#) a líonadh isteach agus í a chur ar aghaidh chuig AOG ag aog@education.gov.ie.

Rochtain ar an tionscadal ríomh-mhoil

Leanfar le cur i bhfeidhm an tionscadail ríomh-mhoil sa scoilbhliain 2026/27 chun cur le raon rogha ábhar na sraithe sinsearaí atá ar fáil trí mheán na Gaeilge do scoláirí in iar-bhunscoileanna Gaeltachta. Cuirfear dhá ábhair Ardteistiméireachta – An Fhisic agus an Cheimic – ar fáil tríd an ríomh-Mhol don scoilbhliain 2026/27. Leanfar le hacmhainní breise a chur ar fáil d'acmhainní teicneolaíochta digití, agus do shocruithe teagaisc agus maoirseachta d'fhonn tacú le cur i bhfeidhm an tionscadail ríomh-mhol sa scoilbhliain 2026/27.

Rochtain ar Forás

Tá an clár Forás á phiólótú in dhá iar-bhunscoil. Is éard atá i gceist leis an gclár píolótach seo ná coibhéis múinteora lánaimseartha breise amháin a leithdháileadh ar gach ceann den dá scoil. Is é cuspóir an chláir Forás ná tacú, thar thréimhse idirthréimhseach, le scoláirí na sraithe sóisearaí ar léir go bhfuil gá acu lena scileanna Gaeilge a fhorbairt le gur féidir leo leas a bhaint as an gcuraclam trí mheán na Gaeilge. Tá EFG á chur ar fáil ag COGG do na scoileanna atá páirteach sa chlár Forás agus tá measúnú á dhéanamh ar éifeacht an chláir chun tacú leis na spriocanna aitheanta.

3. Scoileanna a bhfuil líon ard iontrálaithe nua acu

Má tá méadú suntasach tagtha ar líon na scoláirí i scoil atá sa scéim ó 30 Meán Fómhair na scoilbhliana roimhe sin, mar gheall ar mhéadú sna hiontrálaithe nua, féadfaidh an scoil a bheith i dteideal uaireanta breise tacaíochta don Ghaeilge bunaithe ar na bandaí atá leagtha amach san imlitir seo.

Má luíonn líon na scoláirí anois laistigh de bhanda nua, féadfaidh an scoil iarratas a dhéanamh chuig AOG chun na huaireanta breise seo a lorg.

Ní mór do scoileanna a chinntiú go bhfuil sonraí na scoláirí cláraithe mar is cuí ar an gcóras P-POD. Ní mór iarratas le haghaidh uaireanta breise tacaíochta don Ghaeilge faoi na cúinsí seo a dhéanamh ar an [bhfoirm iarratais](#) atá ar fáil ar gov.ie agus é a sheoladh chuig aog@education.gov.ie.

4. Gníomhphleanáil ar bhonn scoile uile chun an tumoideachas a threisiú

Cuireann an fhéinmheastóireacht scoile (FMS) ar chumas scoileanna páirt a ghlacadh i bpróiseas gníomhphleanála timthriallach lena n-áirítear athbhreithniú rialta. Mar chuid den phróiseas gníomhphleanála feabhsúcháin, ba chóir fianaise a bhailiú, breithmheasanna a dhéanamh, spriocanna sainiúla a aithint, gníomhaíochtaí a chur i bhfeidhm, monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn na

spríocanna, agus spríocanna nua a leagan amach chun cáilíocht an tumoideachais i scoileanna a threisiú.

Caithfidh scoileanna atá páirteach sa chlár DEIS (Comhionannas Deiseanna a Sholáthar i Scoileanna) agus sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta leanúint le spríocanna agus gníomhaíochtaí a aithint a shásaíonn idir chritéir na Scéime agus an chlár DEIS. Ní mór dóibh na spríocanna agus na gníomhaíochtaí sin a aithint, a athbhreithniú, agus a chlárú go soiléir ina bplean feabhsúcháin scoile. Sa mhéid agus is féidir, ba chóir na réimsí tosaíochta FMS a thacaíonn le cur i bhfeidhm an tumoideachais a chuimsiú faoi na spríocanna agus na gníomhaíochtaí do théamaí DEIS.

Ní mór do scoileanna a bhfuil an t-aitheantas mar Scoil Ghaeltachta bainte amach acu, agus do scoileanna atá ag obair i dtreo aitheantas a bhaint amach, an próiseas FMS a úsáid chun tógáil ar an dea-obair atá déanta go dtí seo agus aghaidh a thabhairt ar aon mholadh/mholtaí a rinne na cigirí sna tuairiscí ar na cuairteanna meastóireachta faoin bpróiseas deimhnithe don aitheantas.

Ba chóir tuairisc FMS agus plan feabhsúcháin a ullmhú go bliantúil. Ba chóir an tuairisc bhliantúil agus an plan feabhsúcháin a roinnt le gach ball den bhord agus leis an bhfoireann. Ba cheart machnamh a dhéanamh freisin ar an mbealach is fearr chun príomhphointí na tuairisce agus an phlean feabhsúcháin a roinnt le tuismitheoirí agus le daltaí.

5. Dualgais a bheidh ar scoileanna aitheanta mar Scoileanna Gaeltachta

Leanfaidh gach scoil ar bronnadh aitheantas mar Scoil Ghaeltachta uirthi, ag forbairt a cleachtas de réir na gcritéir teangabhunaithe. Leanfaidh scoileanna ar aghaidh ag cur a bpobail scoileanna ar an eolas faoin dul chun cinn atá déanta maidir leis na critéir theangabhunaithe a chomhlíonadh. D'fhéadfaí iarraidh orthu meantóireacht a sholáthar do scoileanna eile sa scéim más gá.

Bainfidh scoileanna leas as an bhféinmheastóireacht scoile chun dul chun cinn i gcur i bhfeidhm na gcritéir teangabhunaithe a threorú agus iad ag leanúint ar a n-aistear i dtreo an tsárchleachtais. Cinnteoidh scoileanna a fuair moltaí ón gCigireacht sa mheastóireacht chun an t-aitheantas mar Scoil Ghaeltachta a ghnóthú go n-áireofar mar chuid lárnach d'fhéinmheastóireacht na scoile iad le go gcuirfead na moltaí i bhfeidhm.

Beidh ar scoileanna iarratas a chur isteach chuig an Roinn Oideachais agus Óige chun a n-aitheantas mar Scoil Ghaeltachta a athnuachan tar éis tréimhse cúig bliana ón dáta ar deimhníodh don scoil go raibh aitheantas faighte aici.

Tiocfaidh scoileanna aitheanta Gaeltachta faoi ghnáthchlár bliantúil meastóireachta na Cigireachta. Cuirfead stádas agus comhthéacs indibhidiúil na scoile mar scoil Ghaeltachta san áireamh agus pleanáil á déanamh do mheastóireachtaí scoile agus cuairteanna comhairleacha. Déanfar moltaí sna meastóireachtaí de réir mar is cuí chun tacaíocht a thabhairt do na scoileanna ar bhonn leanúnach chun cur i bhfeidhm an tumoideachais a neartú agus a chaomhnú. Má fheictear le linn cigireachta nach bhfuil na critéir theangabhunaithe á gcomhlíonadh go sásúil ag scoil, d'fhéadfaí an t-aitheantas agus na tacaíochtaí a ghabhann leis a athbhreithniú le linn na tréimhse cúig bliana sin.

6. Scoileanna nach bhfuil aitheantas faighte acu go fóill

Bunaíodh [Tascfhórsa ar Mhúnlaí Soláthair don Oideachas Lán-Ghaeilge](#) i mí na Samhna 2025 mar phríomhghníomh faoin bPolasaí don Oideachas Lán-Ghaeilge lasmuigh den Ghaeltacht. Is é ról an tascfhórsa ardán a chur ar fáil do chomhoibriú idir an Roinn Oideachais agus Óige agus príomhpháirtithe leasmhara maidir le ceisteanna a bhaineann le múnlaí soláthair oideachais lán-Ghaeilge. Tá cás na scoileanna sa Ghaeltacht ina bhfuil soláthar dátheangach ar fáil (amhail aonaid agus sruthanna) san áireamh san obair seo.

Tá sé i gceist go mbeidh obair an tascfhórsa curtha i gcrích laistigh de bhliain amháin. Leanfar leis na tacaíochtaí atá ar fáil faoin Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta a sholáthar do scoileanna le linn an tréimhse seo. Breathnófar ar bhealaí eile inar féidir tacú leis na scoileanna agus iad ag freastal ar riachtanais na bpobail Ghaeltachta.

7. Eolas breise

Beidh rannpháirtíocht leanúnach scoileanna sa scéim ag brath ar choinníollacha na himlitrach seo, agus aon imlitracha eile a bhaineann leis an scéim, a shásamh. Más é cinneadh na roinne, ag aon am, nach bhfuil coinníollacha na scéime á gcomhlíonadh, coimeádtar an ceart scoil a bhaint den scéim. Má bhítear míshásta le cinneadh na roinne maidir le haon ghné ar leith de riar na scéime, déanfaidh painéal achomharc neamhspleách é a mheas.

Ba chóir fiosruithe maidir leis an Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta agus/nó an Polasaí don Oideachas Gaeltachta a sheoladh ar ríomhphost chuig aog@education.gov.ie.

Eisithe ag:

Muireann Tóibín
An tAonad um Oideachas Gaeltachta
An Roinn Oideachais agus Óige

Dáta: 26 Márta 2026

Iarrtar ar phríomhoidí iar-bhunscoileanna atá páirteach sa Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta aird gach comhalta den bhord bainistíochta/bhord oideachais agus oiliúna, na foirne teagaisc (lena n-áirítear iad siúd atá ar chead neamhláithreachta), pátrún na scoile, agus baill na foirne coimhdí a dhíriú ar an imlitir seo.

Aguisín 1:
Na critéir theangabhunaithe don aitheantas mar iar-bhunscoil Ghaeltachta

Féinmhonatóireacht ar dhul chun cinn na scoile i leith na gcritéar theangabhunaithe chun an tumoideachas a neartú

	Na critéir theangabhunaithe d'iar-bhunscoil Ghaeltachta	1	2	3
		le cur i bhfeidhm	dul chun cinn déanta	á chur i bhfeidhm
1	Leathnú ar an bhfáil ar churaclam a bhfuil cur chuige lántumtha aige , áit a múinfear gach réimse foghlama, seachas an Béarla agus Nuatheangacha lasachta (NTI) eile, trí Ghaeilge.			
2	Eispéiris oideachais ardchaighdeáin trí Ghaeilge a sholáthar do na daltaí uile agus aird ar leith a dhíriú ar riachtanais teanga idirdhealaithe na gcainteoirí dúchais Gaeilge ² chomh maith le foghlaimeoirí Gaeilge			
3	Plean gníomhaíochta feabhsúcháin scoile uile a fhorbairt:			
	a) a léireoidh an chaoi ina gcinnteoidh an scoil úsáid na Gaeilge mar theanga na cumarsáide, an teagaisc agus an tsóisialaithe laistigh den scoil agus	a)		
	b) a dhéanfaidh na buntáistí a bhaineann le foghlaim na Gaeilge agus foghlaim trí Ghaeilge a chur in iúl agus a chur chun cinn i measc phobal na scoile (príomhoide, foireann, daltaí, tuismitheoirí agus bord bainistíochta)	b)		
4	Athbhreithniú a dhéanamh ar cháilíocht an tsoláthair oideachais trí Ghaeilge chun feabhsúchán leanúnach a chinntiú tríd an bpróiseas féinmheastóireachta scoile (FMS)			
5	An tSonraíocht T1³ don Ghaeilge a chur i bhfeidhm sa tSraith Shóisearach			
6	Acmhainní Gaeilge a úsáid chun tacú le teagasc na réimsí curaclaim uile trí Ghaeilge sna ranganna uile, seachas don Bhéarla agus Nuatheangacha lasachta (NTI) eile			

² Sainmhínítear cainteoir dúchais Gaeilge mar leanbh a thógtar trí Ghaeilge i bpobal Gaeilge ina labhraíonn a t(h)uismitheoirí Gaeilge mar phríomhtheanga chumarsáide sa bhaile, agus go ndeirtear amhlaidh nuair a chláraítear ar scoil é/í (Polasaí don Oideachas Gaeltachta 2017-2022, lch 11).

³ Tagraíonn T1 don Ghaeilge mar phríomhtheanga na scoile i dtaca le teagasc agus foghlaim, agus cumarsáid i ngnóthaí oifigiúla, riaracháin, siamsaíochta agus caitheamh aimsire.

7	Gníomhaíochtaí curaclaim, gníomhaíochtaí comhchuraclaim agus gníomhaíochtaí seachchuraclaim (más ann dóibh) a sholáthar trí Ghaeilge			
8	Tacú lena bpobal scoile sa phróiseas pleanála teanga (faoi Acht na Gaeltachta, 2012) trí chuidiú le húsáid agus cothú na Gaeilge sa scoil agus sa phobal áitiúil Gaeltachta			
9	Tús áite d'úsáid na Gaeilge sa chumarsáid le tuismitheoirí, leis an bpobal áitiúil agus le páirtithe eile			
10	Naisc theanga agus chultúrtha atá úsáideach agus chun tairbhe an dá thaobh a bhunú le bunscoileanna agus/nó iar-bhunscoileanna áitiúla a fheidhmíonn trí Ghaeilge trí úsáid a bhaint as teicneolaíocht dhigiteach agus deiseanna foghlama ar líne agus foghlama cumaisc.			
11	Gach iarracht foireann teagaisc agus foireann choimhdeach a earcú atá líofa sa Ghaeilge, agus a bhfuil eolas agus tuiscint acu ar an gcleachtas oideolaíoch a bhaineann le teagasc trí Ghaeilge chomh maith le tuiscint ar dhinimic teanga agus cultúrtha na Gaeltachta.			

Aguisín 2: **Treoir chun an leas is éifeachtaí a bhaint as na huaireanta tacaíochta breise don Ghaeilge**

Ag leibhéal na bainistíochta scoile

- Ba chóir don bhord bainistíochta agus d'fhoireann bainistíochta na scoile monatóireacht leanúnach a dhéanamh ar an gcaoi a dtéann úsáid na n-uaireanta teanga breise don Ghaeilge chun tairbhe na foghlama do scoláirí. Ba chóir athbhreithniú tráthrialta a dhéanamh ar éifeachtacht an tsoláthair tríd an bpróiseas féinmheastóireachta scoile.
- Tá gá le comhoibriú, ag gach leibhéal d'fheidhmniú na scoile, chun ról agus freagrachtaí na múinteoirí ábhar, na múinteoirí Gaeilge, na múinteoirí oideachais speisialta, an múinteoir tacaíochta don Ghaeilge agus an cúntóir teanga a aontú ionas gur féidir tacú le riachtanais idirdhealaithe teanga na scoláirí.

Ullmhúchán don teagasc agus don mheasúnú i gcomhar le múinteoirí ábhair

- Mar chuid de phlean feabhsúcháin na scoile, ba chóir don scoil leas a bhaint as na torthaí measúnaithe is déanaí chun riachtanais foghlama teanga na scoláirí a aithint. Tacóidh sé seo leis na múinteoirí uile tuiscint níos cuimsithí a fháil ar riachtanais teanga na scoláirí, agus idirghabhálacha chun freastal ar a dtosaíochtaí teanga, a phleanáil dá réir.
- Ba chóir measúnú foirmitheach agus suimitheach a dhéanamh ar inniúlacht teanga agus ar spriocanna foghlama na scoláirí sa Ghaeilge chun monatóireacht a dhéanamh ar cur i bhfeidhm na spriocanna foghlama sin agus ar dul chun cinn i dtorthaí foghlama na scoláirí agus é seo a dhéanamh i gcomhar leis na múinteoirí ábhartha eile.
- Ba cheart do na múinteoirí go léir, (múinteoirí tacaíochta teanga Gaeilge agus múinteoirí oideachais speisialta) taifid shoiléire a choinneáil ar dhul chun cinn gach scoláire sa Ghaeilge mar threoir don teagasc agus don fhoghlaim, agus an t-eolas ábhartha a roinnt le tuismitheoirí agus scoláirí de réir mar is cuí.
- Tá an-tábhacht ag baint le feasacht na scoláirí mar fhoghlaimoirí teanga a fhorbairt tríd an bpróiseas measúnaithe agus bheadh tairbhe le scileanna féinmheasúnaithe agus piarmheasúnaithe na scoláirí a fhorbairt.
- Moltar na scoláirí a chumasú chun dialann teanga/loga foghlama a fhorbairt, a léiríonn a n-inniúlacht teanga agus a ndul chun cinn, ionas gur féidir leo úinéireacht a ghlacadh ar a ndul chun cinn féin sa teanga agus ar a n-aistear foghlama.
- Chun cur lena neamhspleáchas mar fhoghlaimoirí, moltar na scoláirí a chumasú loga foghlama teanga a fhorbairt, ina bhféadfaidís féinmheastóireacht chriticiúil a dhéanamh ar a n-aistear foghlama. D'fhéadfaí an dialann a dhearadh i slí a léireodh na spriocanna foghlama inmhianaithe, na spriocanna a baineadh amach agus na heispéiris foghlama a chruthaigh dúshlánach don scoláire ar a aistear foghlama teanga.

Ag leibhéal an ranga

- Ba chóir go mbeadh ról lárnach ag an múinteoir tacaíochta teanga Gaeilge chun plé foirmiúil a bheith ann mar gheall ar an tsaintearmaíocht a bhaineann leis na hábhair éagsúla agus ullmhúchán cuí a dhéanamh leis na múinteoirí ábhair ar bhonn céimniúil, forbraitheach chun an teanga acadúil a réamh-theagasc do na scoláirí nó a mhúineadh le linn comhartheagasc ranga.
- Is gá an teanga acadúil agus an tsaintearmaíocht a ghabhann leis na hábhair éagsúla a mhúineadh do scoláirí. Ba chóir deiseanna rialta a sholáthar dóibh an téarmaíocht nua a chleachtadh agus a shealbhú ar bhealaí atá cruthaitheach agus nuálach.
- Is foinse shaibhir iad na cainteoirí dúchais chun cumas teanga na scoláirí uile a neartú. Ba chóir tógáil ar inniúlacht teanga na gcainteoirí siúd freisin agus cur lena saibhreas teanga trí ghníomhaíochtaí i ngrúpaí agus tríd an gcomhartheagasc.
- Moltar úsáid a bhaint as straitéisí teagaisc difreáilte, ceistiúchán, cluichí agus gníomhaíochtaí cumarsáide. Cuidíonn ionchur saibhrithe teanga ón múinteoir agus

rannpháirtíocht i dtascanna (ar nós obair thionscadail, rólímirt, drámaíocht, plé agus an chomharfhoghlaim) le scoláirí spriocstruchtúir na teanga a aithint agus a ionramháil. Cuireann sé seo go mór lena bhféinmhuinín i labhairt na Gaeilge.

- Is féidir rannpháirtíocht na scoláirí a spreagadh agus a scileanna teanga a fhorbairt trí úsáid a bhaint as an teicneolaíocht dhigiteach agus naisc dhigiteacha, bíodh scolairí ar scoil nó sa bhaile.
- Ba chóir leas a bhaint as an litríocht chun scileanna scríbhneoireachta agus léitheoireachta scoláirí chomh maith lena saibhreas, cruinneas, feasacht agus cruthaitheacht teanga a fhorbairt ar bhonn comhtháite, de réir mar atá leagtha amach i Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí agus i siollabas Gaeilge na hArdteistiméireachta.
- Tá sé fíorthábhachtach go soláthrófaí ábhar leathan léitheoireachta agus litríochta sa Ghaeilge do scoláirí a chlúdaíonn réimse leathan seánraí, litríocht áitiúil agus bhéil san áireamh, agus a oireann dá réimsí spéise, dá n-aois agus dá gcumas sa teanga.
- Ba cheart aird na scoláirí a dhíriú ar chainteoirí sa cheantar agus lasmuigh de ar fhoinsí dílse de shaíocht agus saibhreas na Gaeilge iad. Ba chóir deiseanna a thapú cuireadh a thabhairt dóibh siúd teacht chun na scoile mar aoichainteoirí chun na scoláirí a spreagadh bheith mórtasach as an teanga agus as an gcultúr.

Lasmuigh den rang

- Is trí rannpháirtíocht in imeachtaí teanga agus cultúrtha a threisítear inspreagthacht, inniúlacht teanga agus féiniúlacht na scoláirí mar chainteoirí Gaeilge agus mar bhaill dá bpobal teanga féin agus lasmuigh de. I measc na ngníomhaíochtaí seo, tá comórtais drámaíochta nó féilte liteartha, fiontraíochta, iriseoireachta, díospóireachta, ealaíona agus spóirt chomh maith le rannpháirtíocht in imeachtaí agus i dtionscadail Gaeilge le scoláirí ó scoileanna lán-Ghaeilge T1 eile.
- Moltar nascanna a chothú leis an Oifigeach Pleanála Teanga áitiúil chomh maith hun imeachtaí chultúrtha agus teanga a chur chun cinn i bpobal na scoile agus sa phobal áitiúil.